

Оксана Руда

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКА І КУЛЬТУРА У СХІДНІЙ ЄВРОПІ”

9–10 липня 2012 р. у м. Перемишлі (Польща) відбулася Міжнародна наукова конференція “Історія, політика і культура у Східній Європі”. Організатором конференції виступила європейська філія американської асоціації Центральна славістична конференція (Сент-Луїс, штат Міссурі, США) – Європейська центральна славістична конференція (далі – ЄЦСК). У Польщі місцем розташування цієї організації є Державна вища східноєвропейська школа в Перемишлі, де й проводився цей захід, а партнерами – Сент-Луїський університет (Сент-Луїс, штат Міссурі, США) та Ягеллонський університет (Краків, Польща).

Міжнародна наукова конференція “Історія, політика і культура у Східній Європі” є першою конференцією, організованою ЄЦСК, яка була створена з метою налагодження тісної співпраці між вченими США та Центрально-Східної Європи. Доволі широкий тематичний спектр конференції спонукав науковців різних суспільних і гуманітарних дисциплін до жвавих дискусій. У її роботі взяли участь учені з Польщі (Варшава, Жешів, Зелена Гура, Краків, Люблін, Перемишль, Познань, Седльце, Слупськ, Ченстохова), України (Донецьк, Дрогобич, Івано-Франківськ, Запоріжжя, Збараж, Кам’янець-Подільський, Київ, Кіровоград, Львів, Луганськ, Миколаїв, Одеса, Полтава, Рівне, Сімферополь, Черкаси, Чернівці) та США (Нью-Йорк, Сент-Луїс та Колумбія, штат Міссурі). На запрошення організаторів Конференції активно відгукнулися науковці зі Львова, яких прибуло до Перемишля близько 20. У складі делегації Інституту українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України були в. о. директора Інституту, керівник Центру дослідження українсько-польських відносин, д. і. н., професор Микола Литвин; д. і. н., професор Леонід Зашкільняк; завідувач сектору дослідження українського національного руху ХХ ст., к. і. н. Олександра Стасюк; завідувач сектору наукових на інформативних видань, к. і. н. Олег Піх; старший науковий співробітник відділу новітньої історії, к. і. н. Олена Аркуша; старший науковий співробітник Центру дослідження українсько-польських відносин, к. і. н. Андрій Боляновський; старший науковий співробітник відділу нової історії України, к. і. н. Ірина Орлевич; молодший науковий співробітник Центру дослідження українсько-польських відносин, к. і. н. Оксана Руда; молодший науковий співробітник Центру дослідження українсько-польських відносин, к. і. н. Ярослав Кондрач; аспірантка відділу новітньої історії Іванна Черчович.

Учасників конференції привітали ректор Державної вищої східноєвропейської школи в Перемишлі, професор Ян Драус, директор Інституту міжнародних відносин Державної вищої східноєвропейської школи в Перемишлі, професор Ярослав

Мокляк, президент американської асоціації “Центральна славістична конференція” Девід Боргмеєр, віце-президент американської асоціації “Центральна славістична конференція” Ніколь Моннієр, президент американської асоціації “Центральна славістична конференція” у 2008–2011 рр. Яцек Любецький.

На пленарному засіданні з доповідями виступили президент американської асоціації “Центральна славістична конференція” Девід Боргмеєр “Софія Київська – еволюція іконографії”; завідувач кафедри археології та спеціальних галузей історичної науки Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор історичних наук, професор Леонід Зашкільняк “Співпраця польських та українських істориків: доробок і перспективи”; завідувач кафедри філософії та соціології Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка, доктор соціологічних наук, професор Ілля Кононов “Україна: шлях на периферію світової капіталістичної системи (соціологічний аналіз)”.

Учасники конференції брали участь у таких круглих столах: “Міжнародні відносини, політологічний круглий стіл”, “Східна Європа в ХХ ст.”, “Східна Європа в ХV–ХVІІІ ст.”, “Східна Європа в ХІХ ст.”, “Культурна спадщина”, “Соціологічний круглий стіл” (1 і 2), “Антропологія та філософія”, “Польсько-українські відносини: дебати та оцінки”, “Вибрані суспільно-політичні проблеми держав прорадянських теренів”, “Історіографія – традиції та нові виклики”, “Галичина в ХІХ ст.”, “Україна в процесах формування політичної незалежності та національної ідентичності”, “Польсько-українська співпраця та міжнародна безпека”, “Історіографія – джерела, мемуаристика”.

З ґрунтовними доповідями на таких круглих столах, як “Східна Європа в ХХ ст.”, “Польсько-українські відносини: дебати та оцінки”, “Історіографія – традиції та нові виклики”, “Галичина в ХІХ ст.”, “Історіографія – джерела, мемуаристика”, виступили й наукові працівники Інституту. Зокрема, Микола Литвин зосередив увагу на висвітленні українсько-польського військово-політичного протистояння 1918–1919 рр., наголосивши, що уроки тієї доби актуальні й нині, вони потребують неупередженого та виваженого ставлення сучасників для розуміння витоків цієї конфронтації. Олександра Стасюк проаналізувала радянські виборчі кампанії повоєнного періоду в Західній Україні в системі радянізуючих заходів влади. Олег Піх у виступі висвітлює діяльність українських учених у Варшавському університеті в міжвоєнний період. Польсько-українські відносини в Галичині на зламі ХІХ–ХХ ст. розглянула у доповіді Олена Аркуша. Андрій Боляновський охарактеризував головні мотиви й моделі поведінки слов’янського населення в умовах гітлерівського “нового порядку” в Східній Європі. Проблеми русофільських інституцій Галичини ХІХ–ХХ ст. (Ставропігійський інститут, Народний Дім, Товариство ім. Качковського, “Галицько-Руська Матиця” та ін.) висвітлила Ірина Орлевич. Оксана Руда проаналізувала історичні міфи і стереотипи в українсько-польських відносинах, їх формування та поширення у суспільній свідомості. З’ясувала шкідливий вплив національних, етнічних та історичних стереотипів і міфів на налагодження на сучасному етапі добросусідських відносин між поляками та українцями. Ярослав Кондрач у доповіді проаналізував військово-історичні студії Івана Крип’якевича. При цьому особливу увагу зосередив на рівні військової справи в Київській Русі та Галицько-Волинській державі,

висвітлив зміни у структурі та організації княжого війська, проблеми виникнення та формування козацького війська. Іванна Черчович проаналізувала становище жінки в суспільному житті Галичини другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

Виголошені на конференції доповіді польською, українською та англійською мовами стосувалися як історичного минулого, так і сучасного розвитку України, Польщі та Росії. Доповідачі не оминули увагою й питань спільної спадщини цих народів, торкалися проблем українсько-польської співпраці в галузі науки, культури, економіки, євроінтеграційних питань тощо. У виступах порушено проблеми історичної пам’яті, правової культури, соціальної відповідальності тощо. Цікаві дискусії точилися під час круглих столів.

Без сумніву, Міжнародна наукова конференція “Історія, політика і культура у Східній Європі” є зразком плідної співпраці вчених Центрально-Східної Європи та США.